

Jutlus Nõos P, 13.10.19 kell 11.00, lõikustänapüha

Lektsioonid: 5Ms 8:7–18; 2Kr 9:6–11

Pihikõne: Ilm 3:19

Jutlus: Lk 12:15–21

Laulud: 154 (1–3); 437 (1–4, 5); 288 (1–3); 309 (1–4)

Ja ta ütles neile: „Vaadake ette ja hoiduge igasuguse ahmuse eest, sest külluseski ei olene kellegi elu sellest, mis tal on!” Ja Jeesus rääkis neile ka tähendamissõna: „Ühe rikka mehe põllumaa oli hästi vilja kandnud. Ja ta arutas endamisi: „Mis ma pean tegema? Mul ei ole kohta, kuhu oma vilja koguda.” Ja ta ütles: „Seda ma teen: ma lõhun maha oma aidad ja ehitan suuremad ning kogun sinna kõik oma vilja ja muu vara ning ütlen oma hingele: Hing, sul on tagavaraks palju vara mitmeks aastaks, puhka, söö, joo ja ole rõõmus!” Aga Jumal ütles talle: „Sina arutu! Selsamal ööl nõutakse sinult su hing. Aga kellele jääb siis see, mis sa oled soetanud?” Nõnda on lugu sellega, kes kogub tagavara iseenese jaoks, kuid ei ole rikas Jumalas.”

Selle tähendamissõna mõtet kokku võttev märksõna on „rikkus Jumalas“. See väljend on meile üldiselt arusaadav: inimene, kes usub Jumalasse on rikkam kui see, kes ei usu. Mida see aga tähendab selle loo kontekstis?

Rikas mees, kellest Jeesus selles tähendamissõnas räägib, teeb siin kaks asja: ühe asja õigesti ja teise valesti.

Ühest küljest on mees silmitsi rikkaliku viljasaagiga, rikkalikumaga kui ta oodata oskas. Ta hakkab viljasaagi tuleviku pärast muretsema ja see mure on täiesti arusaadav.

Olen aru saanud, et sel sügisel on Eesti põllumehel üldiselt põhjust viljasaagi üle rõõmustada. Äripäeva veebiportaali põllumajandus.ee andmeil on tänavune viljasaak lausa kõigi aegade suurim. Ka õunasaak näib sel sügisel jälle hea olevat, vähemalt neis kohtades, kus mina liigun.

Ma ei tea, kas põllumeestel on mure, kuhu kogutud vili paigutada. Ent seda, et õunaaia omanikud muretsevad õunte realiseerimise pärast, on ikka ja jälle märgata. Kelder on täis õunu ja õunamahla. Sõpradel ja sugulastel on endilgi palju õunu ja keegi lisa ei taha. Kahju on aga ka õunu pidevalt ära visata.

Õunad on aga meie kliimas suhteliselt odav ja tavaline kaup, mille äraviskamine pole nii suur tragöödia. Palju tõsisem lugu on leivaviljaga, mida saab ja peabki pikemaks ajaks säilitama. Seepärast oli Jeesuse jutustatud loo peategelase mure täiesti õigustatud. Tõepoolest, mida teha, kui viljasaak ei mahu säilitusruumidesse ära? Selle rikkema laskimine oleks lausa kuritegu!

Ja nõnda oli rikka mehe otsus ehitada oma aidad suuremaks täiesti arukas. Arvan, et seda teed lähevad Eesti ettevõtted praeguse hea majandusseisu juures ikka ja jälle. Hiljuti nt laiendas Nõos asuv AS Berendseni vaibapuhastusfirma oma tööruume. See tähendab, et tarbija nõudlus, teisisõnu „lõikus“, on nii suur, et olemasoleva tööpinnaga ei suudeta vajalikku hulka kliente enam teenindada.

Teisest küljest aga teeb rikas mees kõrvuti selle õige otsusega midagi väga ebaõiget. Ta nimelt pöördub oma hinge poole sõnadega: „Hing, sul on tagavaraks palju vara mitmeks aastaks, puhka, söö, joo ja ole rõõmus!”

Mida mees siin siis nii valesti teeb? Eks me ju kõik kogu mingil määral tagavara! Kõigil autoomanikel on ju kohustuslik autokindlustus, et meie ei peaks oma vajaliku liikumisvahendi pärast vähemalt kindlustusperioodi jooksul muretsema. Paljudel on eluasemekindlustus ja elukindlustus, mis ei tähendab ju samuti vähemalt näilistki turvatunnet tundmatu tuleviku suhtes. Ja kõigil meil on suurem või väiksem rahasumma pangavarvel.

Kui oleme majanduslikult kindlustatud, siis miks ei peaks me sellest rõõmu tundma ja seda nautima? Eks selline olegi ju ideaalne pensionipõli, mida siinmaa inimene vist veel eriti tundnud pole, kuid läänes on see ju juba ammu tavaline: inimene elab suhteliselt muretult oma kogutud säästudest. Tööd enam tegema ei pea ja pole muud kui vahel lapselapsi hoida. Saab reisimas käia ja sõpru külastada. Oleks ainult tervist!

Jah, siia ongi koer maetud! Meie tervisele ei anna garantiid mitte keegi, olgu meditsiinisüsteem nii tugev kui tahes. Kui tervis läheb käest, siis pole meie säästudest ja garantiidest suurt midagi kasu.

Rikas mees meie loos teebki selle vea, et ta pöördub oma hinge poole, nagu see hing kuuluks talle. See „hing“ (kr *psyhé*) on aga seesama, mille kohta Jeesus ütleb Mt 10:28: „Ja ärge kartke neid, kes ihu tapavad, hinge ei suuda aga tappa, pigem kartke teda, kes võib nii hinge kui ihu põrgus hukata!“ Tuletan korraks meelde, mida tähendab „hing“ UT kontekstis. Erinevalt kreeka filosoofiast, kus hing on mingi surematu olemine inimese sees, on hing UT-s inimene ise, tema elu. Selles langeb UT-lik hingekäsitus kokku VT-likuga: inimene koosneb lihast ja elusast hingest. Kusjuures inimesel pole hing, vaid ta ise ongi hing – niivõrd kui ta elab.

Nõnda siis on Piibli järgi inimene põrm, millest ilma hingeta pole mingit kasu. Hing muudab ihu elavaks. Hing aga ei kuulu inimesele, vaid ta on selle Jumalalt saanud. 1Ms 2:7: „Ja Issand Jumal valmistas inimese, kes põrm on, mullast, ja puhus tema ninasse eluhinguse: nõnda sai inimene elavaks hingeks.“

Kui nüüd meie loos rikas mees pöördub oma hinge poole, siis jääb mulje, et ta peab oma elu kuuluvaks iseendale. See on aga viga, näitab Jeesus. Elu ehk hing on Jumala oma ja tema võib selle võtta, millal iganes tahab.

Seepärast pole iseendale tagavara soetamisel UT kontekstis mingit mõtet, sest pole mingit garantiid, et inimene saab seda kasutada.

Mida siis teha ülejääkidega?

Jagada teistele! Tänane lõikustänapüha toetubki sellisele mõttele. Lõikuse eest tuleb esmalt tänulik olla Jumalale. Kui aga lõikust on ohtralt – ja inimesed ju alati ootavad, et see nii oleks – siis tuleb ülejääkidega teenida oma ligimest. Ühest küljest on ligimesearmastus Jumala tahe. Teisest küljest aga arukas käitumine eeltoodud põhjusel: inimesel pole ülejääkidega midagi peale hakata.

On siiski üks koht, kuhu tasub ülejääke koguda: see on taevas. Mt 6:20 on öeldud: „Koguge endile aardeid taevasse, kus koi ega rooste neid ei riku ja kuhu vargad sisse ei murra ega varasta!“

Mida tähendab koguda aardeid taevasse? Apostel vastab meile 1Tm 6:17–19: „Neid, kes on nüüdsel ajal rikkad, käsi, et nad ei oleks ülbed ega loodaks ebakindlale rikkusele, vaid Jumalale, kes valmistab meile kõike rikkalikult maitsemiseks; käsi neil teha head, saada rikkaks headelt tegudelt, olla lahke ja helde käega, talletades enesele vara heaks aluskiviks tuleviku tarvis, et haarata kinni tõelisest elust.“

Nõnda on siis head teod see aare taevas, mis ei rikne.

Ootoot, mõtleb nüüd mõni: kas Luther mitte ei rõhutanud, et heade tegude tegemisest pole Jumala riiki saamiseks mingit kasu? Tõepoolest, nt 2:8j on kirjutatud: „Sest teie olete armu läbi päästetud usu kaudu – ja see ei ole teist enestest, vaid see on and Jumalalt –, mitte tegudest, et ükski ei saaks kiidelda.“

Ent apostli sõnumis asuv kiillause „ja see ei ole teist enestest, vaid see on and Jumalalt“, annab meile siin orientiiri. Head teod saavad tugineda ainult usule Kristusesse. Kui usume Kristusesse, siis saame Jumalalt anni – Püha Vaimu, kes annab meile jõu ja tahtmise teha häid tegusid.

Niisiis taandub kogu inimese heaolu usule Kristusesse. Kui meil on elus oma vara ülejääke, siis palugem Jumalat, et ta annaks meile usku Kristusesse. Sest vaid usk annab meile õige viisi, kuidas oma vara ülejäägiga talitada.

Ja teistpidi, kui me ka oma ülejäägi, või lausa kogu vara, kaotame, siis näeme selgesti, et puuduses pole meil toetuda millelegi muule kui usule Kristusesse, kes annab meile lootuse paremale tulevikule.

Vaid usus Kristusesse oleme ma tõepoolest rikkad Jumalas. Selle võtab hästi kokku apostel Paulus: „Oskan elada kehvalt ja oskan elada ka jõukalt, olen kõigega ja kõigi oludega tuttav: nii kõhtu täis sööma kui nälgima, elama nii jõukuses kui puuduses. Ma suudan kõik tema läbi, kes teeb mind vägevaks.“

Niisiis ei tee meid vägevaks rahulolu oma viljasaagist või saavutustest ükskõik mis alal, vaid usk meie Issandasse Kristusesse Jumala Pojasse!

Aamen.